

Menachem Nachum of Chernobyl

Me'or Einayim

Parshas Shlach

Introduction

This discourse by Rabbi Menachem Nachum of Chernobyl—a foundational figure in early Ukrainian Chassidism and the author of *Me'or Einayim*—delves into the profound relationship between divine knowledge, human free will, and the sacred mission of spiritual refinement. Living in the 18th century and a disciple of the Baal Shem Tov and the Maggid of Mezeritch, Rabbi Menachem Nachum taught that the purpose of life is not to avoid the world's brokenness but to uplift it—to reveal the divine sparks embedded even in the darkest corners of creation. This teaching centers on *Shevirat HaKeilim* (the shattering of the vessels) and explains how the human being's capacity for *daas* (holy awareness) enables him to restore and elevate fallen spiritual elements. Framed around the story of the spies in Parshat Shelach, it offers a deep lens into the inner spiritual geography of Eretz Yisrael and the challenge of reconciling divine knowledge with true free will.

In Tractate Sotah, Rabbi Yitzchak said: This matter is a tradition in our hands from our ancestors: the spies—after their deeds they are named, etc. "Setur"—because he contradicted the acts of the Holy One, blessed be He. "Michal"—because he made himself (or his enemy) of the Holy One, blessed be He, so to speak. Rabbi Yohanan said: We too will say, "N'tavi"—because he concealed (החביא) the words of the Holy One, blessed be He; and "Pasi"—because he stepped over the measures of the Holy One, blessed be He.

To understand this, we will preface with what Rashi explained on "שְׁלֹחַ-לְךָ": "According to your opinion—I am not commanding you; if you wish, you may send."

For it is known what the Zohar explains—that the entire episode of the spies is interpreted in the manner of spiritual concepts, referring to the upper land. See there.

For in truth, the simple meaning and the inner meaning follow one path. For it is known that the Land of Israel is the substance and vessel of the World to Come.

Through it, there is a smoother path to enter the World to Come, more than for one who serves outside the Land of Israel.

As our Sages said: "Anyone who dwells in the Land of Israel is like one who has a God; and one who dwells outside the Land... etc."

במפעת סוטה אמר רבי יצחק: דבר זה מסורת בידנו מאבותינו, מרגלים על שם מעשיהם נקראים וכי". סטור שטור מעשו של הקב"ה. מיבאל שעשה שונאו של הקב"ה כביבול. אמר רבי יותנן, אף אנחנו נאמר נתבי שהחכמיה דבריו של הקב"ה, ופסי שפצע על מדתו של הקב"ה

לכזין זה נקיים מה שפירש רש"י שלח לך לדעתך אני אני מצוה לך, אתה אם תרצה שלחה

דנודע מה שפירש בזוהר כל הפרשנה של מרגלים בזוהר המושפכות בחינת הארץ העלונה יעוז

כיאמת הפשט והפנימיות הם בזוהר אמת, כי ידו שארץ ישראל הוא החומר והכליל של עולם הבא

שלו זה הוא לך מבו ליעולם הבא היוטר גהיל מז העודב בחוץ לאלה

כמאמרים ז"ל: כל קדר הארץ ישראל דומה כמו שיש לו אלה, וכל קדר בחוץ לאלה וכי

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

For the Israelites who are outside the Land are like idol worshippers in purity.	כִּי יִשְׂרָאֵל שְׁבַחוּז לְאָרֶץ עָזָרִי עֲבוֹדָה זָרָה בְּטָהָרָה הַמִּן,
All their divine influence must descend to them through the ministering angel of that country.	כָּל הַשְּׁפָעָתֶם צָרִיךְ לִירְד אֲצָלָם עַל יְדֵי הַשָּׁר שֶׁל אֹתָה מִדְנִין,
For even though they seek from the Blessed Creator, nevertheless, once He agrees to bestow that influence—	כִּי אָפְּנָהּם אֲמִקְשִׁים מִהְפֹּרְאָה בָּרוּךְ הוּא, מִכֶּל מִקּוֹם אַחֲר שִׁיטָּפִים הוּא יַתְּבִּרְךְ לְהַשְּׁפָעָה הַשְּׁפָעָה הַהִיא
—it passes through the minister of the land in which they dwell.	עֲבוֹדָת זָרָה הַשָּׁר שָׁהּם שׂוֹנְגִים בְּאָדִינָתוֹ
And this is considered idol worship, so to speak—even though it is in purity. Understand this, as explained in the writings of the Arizal.	וְזֹה עֲבוֹדָה זָרָה כְּכֹל, אֲפָגָה בְּטָהָרָה, וְהַפְּנוּ כִּמְזָנָה שְׁכַתּוּב בְּכַתְּבֵי הַאֲרִי ז"ל
And it emerges that the complete service—to merit the Upper Land, the inner Land of Life, which is the aspect of Eretz Yisrael—this is the easier path in Eretz Yisrael.	וּנְמַצֵּא שְׁהָעֲבוֹדָה הַשְּׁלָמָה לְזִכְוֹת לְאָרֶץ דְּעַלְיוֹנָה אָרֶץ הַחַיִם פְּנִים, בְּחִינַת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא הַדָּרֶךְ הַקְּלָל בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל
Therefore, from the simple (meaning), you can also understand in the realm of concepts in a similar manner. For the early sages, including the Rambam of blessed memory, asked:	לְכֹן מִן הַפְּשָׁוֹת תְּבִין בּוֹמַשְׁכָלוֹת גַּם כֵּן עַד"ז, כִּי הַקְּשָׁוֹ הַקְּדוּמִים וּמִכְלָלָם קָרְמָב"ם ז"ל
Since everything is foreseen and revealed to Him, may He be blessed—He looks at the end of a matter from its beginning.	שְׁכִינָן שְׁחַכְלָל צְפּוּ וְגַלְוִי לוּ יַתְּבִּרְךְ, שֶׁהָא מִבֵּיט סָוףּ זָכָר מִרְאָשָׁתוֹ
If so, at the moment of the formation of a person, He sees whether he will be righteous or wicked—and His knowledge certainly does not change.	וְאִם כֵּן בְּשַׁעַת יִצְרָת הָאָדָם מִבֵּיט מִה שְׁיַהְיָה צְדִיק אָז בְּשַׁעַת וַיַּדְעָתוּ בּוֹדָאי לֹא יִשְׁתַּבְּנָה
If so, how is it possible that a person is given the choice between good and evil—if His knowledge already decreed how it would be and it cannot change?	וְאִם כֵּן אִיךְ קָרְשָׁוֹת נִתְּנָה לְאָדָם לְהִיּוֹת לוּ בְּחִירָה לְטוֹב וּרְעָע, מַאֲחֶר שְׁאַזְרָה בָּכָר יִקְיַעַת יַתְּבִּרְךְ אִיךְ יִהְיָה לֹא יִשְׁתַּבְּנָה
But the matter is as follows: It is known that the essence of free will between good and evil comes from the shattering of the vessels.	אָכְלָל קָעֵנֵן הוּא: רְנוֹדָע מִהוּת הַבְּחִירָה שֶׁל טֹב וּרְעָע, הָוּא מִצְדָּשׁ שְׁבִירַת הַכְּלִים,
For He, may He be blessed, was building worlds and destroying them—this is the secret of the shattering of the vessels, which are the aforementioned worlds.	שְׁיַהְיָה הוּא יַתְּבִּרְךְ בּוֹנֶה עֲוֹלָמֹת וּמַחרִיכֶן, שֶׁהָוּא סָוד שְׁבִירַת הַכְּלִים שֶׁהָן הַעֲוֹלָמֹת הַנּוֹכְרִים
And through this, from the holy supernal attributes, sparks fell during the shattering.	וְעַל יְדֵי זֶה נִפְלָאוּ מִן הַמִּדּוֹת הַעַלְיוֹנוֹת הַקָּדוֹשׁוֹת בְּשִׁבְירָה,
A mixture of good and evil was thus created, and through that, free will exists—to choose one of two paths as one desires.	שְׁגַעַשְׁתָּה פָּעָרֹצָת טֹב וּרְעָע, וְעַל יְדֵי זֶה נִעֲשָׂת בְּחִירָה לְבַחוֹר אָחָד מִשְׁנִי זְרִכִּים שִׁירָאָה

Menachem Nachum of Chernobyl

Me'or Einayim

Parshas Shlach

<p>This is so that there can be reward and punishment—for without this, there would be no delight for Him, may He be blessed, from the service of the lower beings, the Jewish people.</p>	<p>בכדי שיקנעה שכר וענש, כי בלי זה לא היה פענוג לו, יתברך משבצת התחזנים בני ישראל</p>
<p>For the entire essence of the Creator's delight—may His Name be blessed—and His creating of the worlds is for the sake of Israel:</p>	<p>כפי כל עיקר פענוג הבורא יתברך שמו ובריאתו כהוּלמָה, הוא בשביל ישראל</p>
<p>That He may take delight through their service—that they serve Him even though they are creatures of flesh and matter, in a mixture of good and evil.</p>	<p>שיקנעה על יدي עבוקתם, שייעבדו אותו אף שהם קורצוי, חמר במתערובת טוב ורע</p>
<p>But if there were no evil, they would not be elevated beyond the angels and all the hosts of heaven who serve Him—</p>	<p>אבל אם לא היה קרע, לא היה להם שום היקלות על הפלאכים וכל אבא מעלה העובדים אותו</p>
<p>Since among them (the angels) there is no evil at all.</p>	<p>מאחר שאין בינום רע כלל</p>
<p>And it is known that the cause which brings about the choice to choose one path between good and evil is through daas (knowledge).</p>	<p>ונודע כי הפעלה המביא לבחירה לבחור קרע אחד מ טוב ונרע, הוא על ידי דעת</p>
<p>For if there is no daas, from where would come distinction—</p>	<p>כפי אם אין דעת בבדלה מניין</p>
<p>As we find in the Gemara: "Why did they establish Havdalah in the blessing of <i>Chonein HaDaas</i>?" etc.</p>	<p>כמו שפצינו בגמרא: מפני מה תקנו הבדלה בחזון היקעת וגוי</p>
<p>And through daas, each person chooses according to his daas, as his knowledge inclines him—</p>	<p>ועל ידי היקעת בוחר כל אחד לפי דעתו, כמו שמשהו היקעת שלו</p>
<p>—either to one of the extremes, or to be balanced in the middle path amidst the mixture of good and evil.</p>	<p>לאחד מן הקטנות, או להיות מציע בדרך הממוצע בתערובת טוב ורע</p>
<p>If so, daas is the essence of free choice, since its root is from there.</p>	<p>אם כן, דעתו הוא עיקר הבחירה, מאחר ששורשיה ממנו.</p>
<p>And it is known that daas is one of the attributes of the Holy One, blessed be He, which has a root above in the Supernal Daas.</p>	<p>ונודע שהיקעת הוא אחד ממדותיו של הקב"ה, שיש לו שרש למעלת דעת הعليון</p>
<p>However, each one—according to what kind of person he is—so too is his daas.</p>	<p>אבל כל אחד לפי מה שהוא אדם, כה אצלו היקעת שלו</p>
<p>And there are those whose daas is also in a state of shattering (<i>shevirah</i>),</p>	<p>ויש אחד שהיקעת שלו גם כן בשבריה</p>
<p>And he needs to exert himself to rise from his own daas to the root of daas—the Supernal Daas—</p>	<p>וצריך להתחנץ לעלות מן היקעת לשרשו של היקעת הعليון</p>
<p>—which is [Divrei HaYamim I 28:9] “Know the God of your father and serve Him”—</p>	<p>שהוא (דבורי הימים א' כ"ח, ט'): דע את אלקי אביך ועבדו</p>
<p>—in order to merit a great daas, which is the aspect of Moshe, as is known.</p>	<p>כדי לזכות לדעת גדולה, שהוא בحقيقة משה פנוּך</p>

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

And likewise with all the other attributes that are in a state of shattering—	ונכו גם בכל המידות שתקו בשכירה
—he should look toward their root, from where they are sourced—	יראה על השורש מאיין שורשו
—and he should elevate it to its source to make a single unification.	וניביה גם כן לשורשו לעשנות אחדות אחת
For example, if a person is struck with some improper love (<i>ahavah ra'ah</i>), he should think:	בגון אם יבוא לו אייה אהבה רעה, יחשוב
“Is this not wondrous from the eternal holy love?”	בעל זה נפלא מעולם האהבה הקדוש
And through this he will serve Hashem with love, by awakening the attribute within him—	ונעל זה יעבד את ה' באהבה בהתעוררויות המה בקראבו
And he will begin to love Hashem with strong love.	ויתחיל לאהוב אהבה טקאה אותו יתברך
And through this the evil falls away, and the good is elevated and clarified back to its root in the World of Love.	ונעל כן נופל הרע, וחתוב נברר לשורשו בעולם האהבה
As the Baal Shem Tov (may his memory be blessed for the life of the World to Come) said on the verse (Vayikra 20:17), "And a man who takes his sister—it is a <i>chesed</i> ," etc.—	כמו שאמר הבעל שם טוב נבג"ע על פסוק (ויקרא כ', י"ז) ואיש איש יקח את אחתו חסד הוא וגוי
For this love of forbidden relationships is <i>chesed</i> (kindness), from the World of <i>Chesed</i> which is the World of Divine Love—it (the Divinity) is removed from it.	כי זה האהבה של הערים חסד הוא, מעולם החסד שהוא עולם האהבה האלוהות היא נטולה
And you must extract from the evil and connect it back to the root, as mentioned above—	ואזיך אפה לברור מני הרע ולקשרה אל השורש בזיכר לעיל
—and not be drawn after the evil that is within it.	ונאל לאשך אחר הרע שבותוכו
And so it is with all the other attributes as well: this is the primary aspect of the service—	ונכו בכל המידות גם כן, עיקר העבודה הוא זכה
For this is what our Righteous Mashiach longs for: that we should reach this level—to refine the aforementioned sparks.	שעל זה מצפה מישים צדקנו שנבוא לו הדרגה לברר ניתנותה הנויל
This is the secret of the <i>birur</i> —to clarify the good from the evil in which it is clothed through the shattering (<i>shevirah</i>).	שזהו סוד הבהיר לברר הטוב מני הרע שמלוקש בו על ידי השכירה
And all of this is only possible through <i>daas</i> (knowledge),	ונכל זה א"א כי אם על ידי הידע
For then one knows how to give himself counsel and salvation in the aforementioned clarifications.	שאזו יודע לחת לעצמו עצה ותשועה לברורין הנויל
And all of this has already been explained by us elsewhere.	ונכל זה מבואר אצלנו כבר במקום אחר
And if so, the knowledge of the Creator, blessed be He, is the aspect of <i>daas</i> —	ונאם כן, ידיעת הבורא ברוך הוא, הוא בבחינת דעת

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

—from which the daas of every Jew also descends.	שָׁמֶשׁ גָּם כֵּן הִיא הַשְׁתָּלֵשׁ לְדַעַת לְכָל בֶּן יִשְׂרָאֵל
And it turns out that daas is free choice.	וְנִמְצָא כִּי הַדַּעַת הוּא הַבְּחִירָה
And it turns out there is no place for the above-mentioned question—	וְנִמְצָא אֵין מָקוֹם לְקַשְׁרָה כִּנְיָל
For in truth, free choice is not the opposite of the knowledge of the Creator, blessed be He and His Name—	כִּי בְּאָמָת, הַבְּחִירָה אַיִלָּה הַפְּךָ יְדִיעָתוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שָׁמֹן
—rather it is literally the root of choice.	שֶׁהִיא מִפְּשֵׁשׁ שָׂרֵשׁ הַבְּחִירָה
And the knowledge of the Creator, blessed be He, is the aspect of choice—	וְיִדְעָתוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְפָּרֵךְ, הִיא בְּחִינַת בְּחִירָה
—which also comes through His knowledge, blessed be He, that dwells within man.	שֶׁהִיא גָּם כֵּן עַל יְדֵי יְדִיעָתוֹ יִתְפָּרֵךְ שִׁשְׁוּכָן בְּאָדָם
And through it is the choice to choose good over evil, and to make distinction among the fallen attributes—	וְעַל יְדֵי זֶה הִיא הַבְּחִירָה לְבַחוֹר טֹב מֵרָע, וְלֹעֲשָׂות הַבְּקָלָה בְּמִדּוֹת הַפּוֹלֶלֶת
—to clarify from them the good and bring it back to its root, as said above.	לְבָרֶר מִקְםֵם הַטֹּב וּלְקַבֵּיאוֹ לְשָׂרֵשׁ כָּאָמָר
For in truth, from His perspective, blessed be He, nothing is withheld—	כִּי בְּאָמָת מִצְדָּו יִתְפָּרֵךְ לֹא יִכְזַּר
—for He is the One who gives the daas, by which a person clarifies the attributes.	כִּי קְנוּתָן הַדַּעַת שָׁפֹן יִבְרֶר קָאָדָם הַמִּדּוֹת
But from the side of the person comes the obstacle, in that he is drawn after the evil that is mixed within.	אָבֶל מִצְדָּקָדָם הוּא הַמִּנְיָה, שְׁנוּמְשָׁךְ אַחֲר הַרְעָע שְׁמַעֲרָב בּוֹ
And if so, there is no change in His knowledge, Heaven forbid—	וְאִם כֵּן, אֵין שְׁפֵנִי בַּיְדִיעָתוֹ יִתְפָּרֵךְ ח"וּ
—only that there is a person who, Heaven forbid, accomplishes nothing with his daas, because he falls to the side of evil. Understand this well.	רַק שְׁיִשְׁ אָדָם שַׁאֲלֵנוּ פּוּעַל בְּדַעַת כָּלֹם מִחְמָת שְׁנוּפָל ח"וּ לְצַד הַרְעָע, וּמַבּוּן
This is the overarching principle that emerges:	זֶה הַפְּכָלָה הַעֲוֹלָה
So too His knowledge, blessed be He, decreed—that through the Supernal Daas, if one grasps it and desires to act with it,	כִּי כֵּךְ גָּם כֵּן גַּזְרָה יְדִיעָתוֹ יִתְפָּרֵךְ, שְׁעַל יְדֵי הַדַּעַת הַעֲלִיוֹן, אֵם יַאֲחֹז בּוֹ וַיַּרְאֶה לְפָעֹל בּוֹ
He will certainly act to refine the attributes, as stated.	וַיִּפְעַל בּוֹזָדִי לְבָרֶר הַמִּדּוֹת כָּאָמָר
And this is literally the aspect of free choice.	וְהִיא מִפְּשֵׁשׁ בְּחִינַת הַבְּחִירָה
And this is what Israel desired: to attain the great Daas in the intellectual comprehension—	וְזֶה שֶׁרְצֵוּ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁגִּג הַדַּעַת הַגָּדוֹל בְּמִוּשְׁבָּלוֹת
—the aspect of the Supernal Land of Israel.	בְּחִינַת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל הַעֲלִיוֹנוֹה

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

To explore the Supernal Land with all its attributes and its inner powers,	לתוֹר אֶת הָאָרֶץ הַעֲלִיוֹנָה עִם כָּל מִזְמִיקָה וְכַחֲמִיקָה הַפְּנִימִים
And to attain the aspect of Moshe, which is the great Daas,	וּלְהַשִּׁיג בְּחִינַת מִשְׁהָה שֶׁהוּא הַדָּעַת הַגָּדוֹלָה
To know the outgoings and incomings—	לְדַעַת מִזְאָזִים וּמִזְבָּאָזִים
Which path they should take to the Supernal Land—	אֵיזֶה דָּרֶךְ יָלְכוּ בָּה לְאָרֶץ הַעֲלִיוֹנָה
This is like that which was said above: that in all things they would attain the ability to clarify the inner essence and bring it to its root in the Supernal Attributes.	שֶׁהוּא עַל דָּרֶךְ הַאָמֵר, שֶׁבְכָל הַקְּבָרִים יִשְׁגַּג לִבְרָר הַפְּנִימִית וּלְהַבְּיאָן לְשִׁרְשָׁוֹן לְמִזְוֹת עַלְיוֹנוֹת
But there are those who stumble in this,	אָכָל יִשְׁאַל אָוֹתָן שְׁגַּבְשָׁלִים בְּזָה
Because they do not have <i>yirah</i> (awe/fear) beforehand—	מִפְנֵי שֶׁאָינָן לְקַם הַיְרָאָה מִקּוֹדָם
And they come to heresy, Heaven forbid, saying:	וּבָאַיְן לִידֵי כְּפִירָה חַיּוֹן, שָׁאוֹמְרִים
"It is impossible to refine as mentioned above,	שֶׁאָיִן אָפָּשָׁר לְבִרְרָה בְּגַנְּכָר לְעַיל
For the evil is truly evil, and it is impossible to extract and pour out the aspect of vessels, as mentioned, from the good."	כִּי הַרְעָה הַאֲמָלֵשׁ רָעַ, וְאֵי אָפָּשָׁר לְהַזְכִּיאָה וּלְהַרְקִיק בְּחִינַת פְּלִילִים הַנִּילָן מִן הַטּוֹב
Like the completely wicked, God forbid.	כְּמוֹ קָרְשָׁעִים הַגָּמוֹרִים רְאֵל
Therefore, for this, one must first have faith and awe of Him, blessed be He—	לְכֹה אָזַרְיךָ לְזֹה מִקּוֹדָם אֶמְוֹנָה וַיְרָאָה מִמְּנָנוּ יִתְבְּרָךְ
And to receive the knowledge of the House of his Teacher—	וּקְבָּלָת יִדְעָת בֵּית רַבּוֹ
—to know which path the light may dwell.	לְדַעַת אֵיזֶה דָּרֶךְ יִשְׁפּוֹן אוֹר
And this is: "Shelach lecha"—send for yourself—	וּזְהָהָי: שְׁלַח לְךָ לְדַעַת
Meaning: in order to attain the aspect of your daas, which is the aspect of Moshe—	רְאֵל: בְּכָדֵי לְהַשִּׁיג בְּחִינַת דַעַתְךָ, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁהָה
Surely, send for yourself all your inner faculties and your intellect to attain the comprehension as mentioned.	בְּנֹדָאי שְׁלַח לְךָ כָּל כְּחֹמֶת הַפְּנִימִים וּשְׁכָלָק לְהַשִּׁיג בְּמוֹשְׁפְּלָוֹת כְּאָמֹר
And this is (what is said): "Would a person choose an evil portion for himself?"	וּזְהָהָי: וְכִי אָדָם בּוֹרֵר חָלֵק רָע לְעַצְמוֹ
For by coming to the aspect called "your daas," surely he selects the good and pushes away the evil. Understand this.	כִּי עַל יְדֵי שֶׁבָּא לְבִחְנָה שְׁגַּנְקָרָת לְדַעַתְךָ, בְּנֹדָאי שְׁבֹרְרָה הַטּוֹב וְדַעַתְהָה הַרְעָה, וְהַבְּנוּ
But I am not commanding you—	אָכָל אַנְיִן מִצְוָה לְךָ
—meaning, that I decree that it must be specifically so, unchangeable—	רְאֵל שְׁאַגְּזֵר שִׁיחָנָה צְוָקָא כָּה, שֶׁלֹּא יִשְׁתַּבְּהָ
Only: if you want, send—	בְּקָ: אִם תְּרִאָה שְׁלַח
Because this is what I have granted to man—in free choice—	לְפִי שְׂזָה הָוּ שְׁהַנְּחָתִי לְאָדָם בְּבִחְרָה

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

As it is said (Devarim 30:15): "See, I have placed before you today life and good..."	כמו שנאמר (דברים ל', ט'ו): ראה נטעי לפניה היום את הרים ואת הטוב גו'
And if it had been decreed that it must be according to the will of the Blessed One—	ונאם קיינה גנירה שינה בפי רצון האל יתפרק
—then it would not be considered <i>free choice</i> .	לא קיינה נחשבת לבחירה
For in truth, if the Blessed Creator desired—	כפי בראות אם היה חפץ הבורא יתפרק
—He would command that it be specifically this way: entirely good, and there would be no aspect of evil in the world.	היה מזונה שינה דוקא כה כלו טוב, ולא קיינה שום בקינה רע בעולם
For the aspect of a command is this: if the Blessed Creator so willed, then man would be compelled to do good.	כפי בקינה צויה זה הוא: אילו רצה הבורא יתפרק, היה, קאך מכרח לעשות טוב
And this would be an aspect of a command: that G-d decreed it must necessarily be done for the good—	וניה זו בקינה צויה שאינה גוזר האל שינה דוקא הכרח לעשות טוב
—in a way that there would be no free choice.	באופן שלא תהיה בבחירה
But He, may He be blessed, did not want to command or decree that it must be this way—	אבל הוא יתפרק לא רצה למצוות ולגוזר שינה דוקא ככה
—that doing good should be necessary.	שתחיה עשוית הטוב הכרחית
Therefore, He left it to free choice—	לכך הגיהם זה לבחירה
—that if one desires to do evil, he will do it—	שאם יחפץ לעשות רע, יעשה
As it is written: "They open [the door] for him" (Yoma 38b).	כמו שכתוב: פותחין לו
He is not compelled specifically to do good,	וainsו מכרח דוקא להיפעיב
Even though He, blessed be He, commanded: "And you shall choose life,"	אף שאינה יתפרק: ובחרת בחים
Still, this is not a command in the literal sense,	מכל מקום אין זה בקינה צווי ממש האמור
—in the way we speak of it—rather, we say it is a piece of advice,	שאנחנו אומרים בו שהוא בקינה עצה
Not an absolute decree that man has no other option.	ולא גנירה הכרחית שלא תהיה לאדם ביריה אחרת
And with such a command, the Blessed Creator did not command—	ובקינה צויה זה לא צווה הבורא יתפרק
—that it be a command of necessity—	שינה בקינה צווי הכרחי
—but rather He left it to free choice—	ברק שהגיהם זה לבחירה
—that if one does not wish to listen to His advice, he can do the opposite.	שאם לא ירצה לשמוע אל עצתו, יוכל לעשות ההפך
And this is: "If you wish—send."	ונזהו: אם תרצה שלח

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

And this is: "Setur"—because he contradicted the deeds of the Holy One, blessed be He—	ונזהו: סטור שסתור מעשיו של הקב"ה
For those who say that it is impossible to extract good from evil, as mentioned—	כ"י אוטו האומרים שבלתי אפשרי להוציא טוב מרע, כאמור
Then they contradict the actions of the Holy One, blessed be He—	אם כן, סטור מעשיו של הקב"ה
Who made the world as a mixture of good and evil,	שנעשה העולם מערב טוב ורע
And granted free choice in order that they may rebuild the breakdown that occurred in the shattering (<i>shevirah</i>).	ונתנו בחירה, כדי שהיו בונים הסתירה שהיא בשברה
For this reason, Torah scholars are called "builders"—	שליכך נקראו תלמידי חכמים בונים
As it says: "And all your children..."—do not read "your children" (<i>banayich</i>) but "your builders" (<i>bonayich</i>), etc.	כאמור: וכל בניה—אל תקרי בניה אלא בוניה וכו'
And these people are instead tearing down—G-d forbid—as it is called <i>setirah</i> .	ונהו סתרין, שנאמר ח"ו בבחינת סתירה
And similarly, what was said—"He made the enemy of the Holy One, blessed be He, low"—	ונכו גמי מה שנאמר: שעה שונאו של הקב"ה מך
This is also along the same line, G-d forbid—	הוא גם כן על דרכך זה ח"ו
That the treasures of the King of the universe are fallen, and he does not lift them...	שאוצרות מלכו של עולם הן נפולין, ואינו מגביהם וכו'
"Nechbi"—who hid the words of the Holy One, blessed be He—	נחבי—שחבי דבוריו של הקב"ה
He hid them in the concealment of the level—G-d forbid that they should remain there.	שחביין בסתר הפלגה ח"ו שישארו שם ח"ו
And "Pasi"—who stepped over the attributes of the Holy One, blessed be He—	ופסי—שפסע על מדתו של הקב"ה
He steps, G-d forbid, upon matters that stand at the height of the world—their root—	שפושע ח"ו על דבריהם הערודים ברכמו של עולם, שורש
And he tramples, G-d forbid, upon the fallen attributes and does not lift them.	ונהו פושע ח"ו על המדות הנפולות, ואינו מגביהם
And this is: "Even the Master of the house cannot retrieve His vessels from there," G-d forbid.	ונזהו: אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו ממשם ח"ו,
For the wicked say there is no need or ability to extract and pour out the aspect of vessels from the shattering. Understand this.	שהרשים אומרים שאין צריך וכיות להוציא ולפרק בחינת פלים שבשברה, והכו
But the truth is, a person must give his eyes and heart and all his intellect to do as mentioned above—	אבל האמת הוא, שאריך האדם למן עיניו וליבו וכל שכלו לעשנות פניך ליעיל
For this is the entire primary purpose and our service:	כפי זהו כל עיקר מגמותנו ועבותתנו

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

—To refine the good and bring it to the Supernal Root, and to bind it to Him, blessed be His Name and exalted be His remembrance—	לברר הטוב ולהזכירו לשער קעליו, ולקשרו בו יתברך שמו ויתעלה זכרו
Amen, forever and ever, <i>selah</i> and <i>va'ed</i> .	אמנו נצח סלה ועד
And this is: <i>Setur</i> —that he contradicted the deeds of the Holy One, blessed be He—	ונזהו סטור שפטר מעשיו של הקב"ה כי אוטן האומרים שבلتני אפשרי להוציא טוב מרע
For those who say that it is impossible to bring out good from evil, as mentioned—	כאמור ונמנם הכתיר, בקדישיהו בונין הסתירה שהיא בשכירה
Then, they contradict the deeds of the Holy One, blessed be He—	אם כן סטור מעשיו של הקב"ה
Who made the world as a mixture of good and evil,	שנשנש העולם מערב טוב ורע
And gave free choice in order that they may build the contradiction which is the shattering (<i>shevirah</i>)—	ונמנם הכתיר, בקדישיהו בונין הסתירה שהיא בשכירה
For this reason the Sages are called <i>builders</i> , as it says:	שלקה נקראו תלמידי חכמים בונים
“And all your children...”—do not read <i>banayich</i> (your children), but <i>bonayich</i> (your builders), etc.	כמאמר: וכל בניה—אל תקרי בניה אלא בוניה וכו'
But they (who deny this) are demolishing—this is called, Heaven forbid, an aspect of <i>contradiction</i> .	ונהו סטורין, שנאמר ח"ו בבחינת סתירה
And similarly, that which was said: “He made the enemy of the Holy One, blessed be He, poor (<i>mach</i>)”—	ונכו גמי מ"ש: שעשעה שניאו של הקב"ה מה
This too is along these lines, Heaven forbid:	הוא גם כן על דרכך זה ח"ו
That the treasures of the King of the world are fallen, and he does not lift them...	שאוצרות מלכו של עולם הן נפולין, ואינו מגביהם וכו'
<i>Nechbi</i> —that he hid the words of the Holy One, blessed be He—	נחבי—שנחבייא דבריו של הקב"ה
That he hid them in the concealment of the level—Heaven forbid that they remain there.	שנחבייא בספר המקרא ח"ו שנשארו שם ח"ו
And <i>Pasi</i> —that he stepped over the attributes of the Holy One, blessed be He—	ופסי—שפסע על מזותיו של הקב"ה
That he steps, Heaven forbid, upon things that stand at the height of the world—their root—	שפסע ח"ו על דברים העומדים ברומו של עולם, שרשן
And he steps, Heaven forbid, upon the fallen attributes and does not elevate them.	ונהו פסע ח"ו על המדרות הנופלות, ואינו מגביהם
And this is: “Even the Master of the house cannot retrieve His vessels from there,” Heaven forbid—	ונזהו: אפלו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו ממש, ח"ו

Menachem Nachum of Chernobyl

Me'or Einayim

Parshas Shlach

That the wicked say there is neither need nor ability to extract and pour out the aspect of vessels from the <i>sheviroh</i> . Understand this.	שְׁהָרְשִׁים אָמַרְמִים שָׁאֵין צָרָה וַיְכֹלֶת לְהֹצִיאָה וְלִקְרִיקָה בְּתִינִית כְּלִים שְׁבִשִּׁירָה, וְהַפְּנִים
But the truth is, a person must give his eyes and heart and all his intellect to do as said above—	אֲבָל קָאָמָת הָוָא שְׁאָרִיךְ הָאָדָם לְפָנֵן עֵינָיו וְלִבְבוֹ וְכָל שְׁכָלּוּ לְעַשׂוֹת פְּנִינְפֶּר לְעִילָּה
For this is the entire main purpose and our service:	כִּי זֶה כָּל עַיקָּר מִגְמַתָּנוּ וְעַבְוֹדָתָנוּ
To refine the good, and to bring it to the Supernal Root, and to bind it to Him—blessed is His Name and exalted is His remembrance—	לְבִרְרָה הַטּוֹב וְלִקְבִּיאָו לְשִׁರְשָׁה הַעֲלִיוֹן, וְלִקְשָׁרוּ בָּו—יִתְבָּרֶךְ שְׁמוֹ וַיְתַעַלֵּה זְכָרוֹ
Amen, forever, <i>selah</i> , and <i>va'ed</i> .	אָמֵן נִצְחָה סָלה וְעַד.

[NOTE Summary:

The discourse begins by exploring a central question posed by the Rambam and other early sages: If G-d's knowledge encompasses all outcomes, how can humans genuinely possess free will? The answer, rooted in the Kabbalistic doctrine of *Shevirat HaKeilim*, is that G-d intentionally created a world of mixed good and evil, granting man the role of discernment—*birur*—through free choice.

This power of discernment is driven by *daas*, the attribute of holy knowledge. Each person's *daas* is a reflection of the Divine *Daas Elyon*. However, one's *daas* can also be in a state of "shattering," and must be refined and elevated to its source. When a person succeeds in doing this—particularly when transforming a negative emotion into a channel for serving G-d—he fulfills his true mission. Even intense or misdirected emotions like lust or misplaced love contain within them holy sparks that can be redirected to divine service.

This explains the deeper spiritual intent behind the episode of the spies: they sought to ascend into the upper spiritual realm of Eretz Yisrael—to "tour" and discern the inner qualities of the soul's faculties, and to attain the aspect of *Moshe*, the archetype of *daas*. However, without proper preparation through awe and faith, such an ascent risks failure, resulting in spiritual collapse or heresy.

The core message is that denying the possibility of extracting good from evil is not humility—it is heresy. It implies that the fallen state of creation is beyond redemption, and thus contradicts the very act of divine creation. In contrast, the mission of every Jew is to engage with fallen attributes, clarify their origin, and raise them to their root in G-dliness. The names of the spies themselves are reinterpreted as failures of this responsibility: some contradict G-d's acts (*Setur*), some give up on elevating fallen spiritual treasure (*Mich*), some bury G-d's word in inaccessible levels (*Nechbi*), and others trample on fallen middos without raising them (*Pasi*).

Menachem Nachum of Chernobyl

Me'or Einayim

Parshas Shlach

Ultimately, the Rebbe affirms that true service requires complete investment of mind, heart, and soul to identify, refine, and rebind the dispersed divine sparks. This is not only a permitted activity—it is the very purpose of life.

Practical Takeaway:

Every negative impulse, distraction, or emotion carries within it a holy spark waiting to be released. The path of spiritual growth is not to avoid the brokenness of the world or oneself but to enter it with *daas*, humility, and faith—elevating what seems low and reconnecting it to its divine origin. Free will is real and holy—not despite G-d's knowledge but because G-d's knowledge flows through our empowered choices. Even when encountering confusion or spiritual descent, one should not despair but see it as an opportunity for *birur* and transformation.

Chassidic Story:

It is told that Rabbi Menachem Nachum of Chernobyl once encountered a man who came to him in great anguish, saying he had dark thoughts that plagued him during prayer. "It means you are very close to something holy," the Rebbe said. "The darkness is not a barrier—it is raw material. Take it with both hands, turn it upward." Then he added, "When a pot boils over, it means the fire beneath it is strong. You must not extinguish the fire—only place the pot more firmly over the flame."

The man later said that from that day forward, he began transforming his darkest impulses into intense passion for prayer and Torah learning. "I stopped trying to push the thoughts away," he said, "and instead began to trace them back to their root."

This story captures the heart of the discourse: we do not deny the existence of darkness—we redeem it by revealing the G-dliness buried within. END NOTE]

💡 Introduction

Rabbi Menachem Nachum of Chernobyl (1730–1797), known as the Me'or Einayim, was among the earliest and most profound disciples of the Baal Shem Tov and the Maggid of Mezeritch. His sefer *Me'or Einayim* contains powerful homiletic teachings rooted in Kabbalah and early Chassidut. Central to his message is the soul's mission to refine fallen sparks through *daas*—holy awareness and discernment.

And Kaleb silenced the people, etc., "We shall surely ascend and inherit it, for we are certainly able to overcome it."	ויהס פָּלָב אֶת הָעָם וְגוֹי: עַלְהַ נָּעַלָה וַיַּרְשָׁנוּ אַתָּה כִּי יִכּוֹל נָוְכֵל לָהּ?
To understand the wording that he said: עַלְהַ נָּעַלָה, יִכּוֹל נָוְכֵל	לְהַבִּין הַלְשׁוֹן שֶׁאָמַר: עַלְהַ נָּעַלָה, יִכּוֹל נָוְכֵל
Also, to understand that which is said in the Gemara: "It teaches that their tongues extended down to their navels and worms came out," etc.	גַם לְהַבִּין מָה שֶׁנְאָמַר בָּגָמָרָא: מִלְמַד שֶׁנְשַׁתְּרַבֵּב לִשׁוֹנוֹמָה עַד טְבָעָנִים וְהֵיו תּוֹלְעִים יוֹצָאִים וְגוֹי

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

For behold, we have written above that the spies denied the rectification of the shattering (<i>shevirah</i>)—	זהנה כמבענו לעיל שהמרגלים כפרו בתקון של השברה
—and they said: “Even the Master of the house cannot extract His vessels from there,”—	ונאמרו: אפלו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משלם
—which refers to the emptying of the vessels from the good within them, to bring them close to their supernal root.	שזהו על הנתקנת הפלים מה טוב שביהם לקרבם. לשרם העליון.
As is said by the <i>min</i> (heretic): “ <i>Aflaga de-le'ila de-hormin</i> , etc.”—	כמאמר המיין: אפלגא דלעילא דהו רמיין וכו'
—that they separated G-dliness from the aspect that had fallen in the shattering—	שהפרידו הלאלות מן הבחינה שנפלו בשברה
—and said that the evil is only evil.	ונאמרו שהרע הוא רק רע
But in truth: “The whole earth is filled with His glory” (Yeshayahu 6:3),	(ובאמת: מלא כל הארץ בבודו) (ישעיה ו, ג)
“There is no place devoid of Him” (Tikkunei Zohar 57),	(לית אחר פניו מיניה (תיקוני זוהר נ"ז
And “His Kingship rules over everything” (Tehillim 103:19)—	(ומלכותו בכל משלה) (תהלים ק"ג, י"ט
—even in the <i>kelipos</i> .	ונאפלו בkelipot
Only that we, the Jewish people, must refine them—	רק שאריכין אנו ישראל לבררם
Until we merit the coming of our righteous Mashiach—	עד שנזכה לבראת משיח צדקנו
—when the clarification (<i>birur</i>) will be completed,	שאנו יוגמר הבור
And all the lower levels will ascend to their root at the heights of elevation.	וינעל כל המדרגות הפתחותן לשראשן לרום המעלות
And had it not been for the sin of the spies,	ולו לא חטא המרגלים
Israel would have entered the Land,	קיוו ישראל בכנען לאرض
And there would never have been any exile at all—	ולא קיוו גולים בגלות כלל
And the entry into the Land would have happened only once—	ולא היתה הארץ לאرض רק פעם א'
And immediately they would have begun the days of Mashiach—	ומיד קיוו מתחילה ימות המשיח
For through faith they would have completed the clarifications (<i>birurim</i>)—	ועל ידי האמונה קיוו מבררים הבור
And it would have been completed at that time.	ונזיה נגמר באותו הזמן
But through the denial that the spies implanted within them—	אבל על ידי הכפירה שהכניטו המרגלים בתוכן
They were forced into exile and into a lengthening of the time of clarifications—	נאלו לגולות ולהארכת זmeno הבור

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

Until the days of Mashiach, may they come speedily in our days.	עד ימאות המשיח, במהירה בימינו
And this is: “And Kalev silenced”—from the expression of <i>silence</i> (<i>dumiyyah</i>)—	ונזה: ויהס כלב מלשון דומיה
He informed them how they had caused themselves to come thereby into silence—	שהודיע להם איך שגרכו לבוא על יקי זה ליקי דומיה
As it is said (Eichah 2:10): “They sat upon the ground—they were silent...”	כמו שכתוב (איכה ב', י): ישבו לאָרֶץ יְקֻמָּגָו'
—as a result of the exile.	על יקי הגלות
And he said: “We shall surely ascend (<i>aleh na'aleh</i>)”—	ונאמר: עלה נעלה
—two ascents: one in the days of Yehoshua, and one in the days of Ezra—	שתי עליות: אחת בימי יהושע, ואחת בימי עזרא
Until afterward: “For we shall surely overcome it (<i>yachol nuchal</i>)”—	עד אחר פה: כי יכול נוכל לך
—in the days of Mashiach, may they come speedily in our days.	בימי המשיח, במהירה בימינו
And it is known that “Greater will be the glory of this last House than the first” (Chaggai 2:9)—	ונודע: גדול יהיה כבוד בית הזה האחרון מן הראשון (חגי ב', ט')
Therefore he hinted to the future Temple which we shall merit, G-d willing—	על פן רמזו על בית המקדש האחרון שנזוכה א"ה
He doubled the phrase <i>yachol nuchal</i> to indicate the magnitude of the completeness that will be then—	כפל לשון יכול נוכל להורות על גודל השלמות שיבנה אז,
—greater than the first.	יומר מן הראשון
And it is known that the <i>shevirah</i> (shattering) was from the navel and below—	ונודע שהשבירה קיינה מן בטבור ולמטה
As we have explained elsewhere regarding the verse (Mishlei 3:8): “It shall be healing to your navel”—	כאמור אצלו במקומ אחר על מה שכתוב (משלי ג', ח): רפאות תהא לשרכך
That the Torah is a healing for the things that fell in the <i>shevirah</i> , which is the level of the navel mentioned—	שהתורה היא רפאה לדברים שנפלו בשברה, שהיא בחינת טבור הנזכר
—to elevate them through the Torah.	להעלותם על יקי התורה
And the spies denied this—separating, Heaven forbid, the level of the navel and below from His Godliness, may He be blessed—	ונחרגים כפרו בזה, להפריד ח"ו בחינת הטבור ולמטה מALKOTו יתפרק
—so as not to raise them up, as explained above.	לבלי תמי אונן, כאמור לעיל
Therefore they were punished measure for measure: that their tongues extended to their navels—	על פן צענשו בזה מדה פגעה מדה, שנשטרפם לשונם עד טבורם

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

For (Mishlei 15:4): “A healing tongue is a tree of life”—this is Torah—	כִּי (מִשְׁלֵי ט"ו, ד'): מִרְפָּא לְשׁוֹן עַזׁ חַיִם—הִיא הַתּוֹרָה
—which repairs the damage of the blemish caused through the tongue—	מִתְקַנֵּת קָלָקְוֵל הַפְּגָם שָׁעֵל יְדֵי הַלְּשׁוֹן
—but only for someone who has complete faith, and who simply encountered a sin due to misuse of speech.	אֲבָל דָּוְקָא בְּמַיְשֵׁשׁ לוֹ אַמְוֹנָה גַּמָּרָה, רַק שְׁנִזְעָמָן לוֹ, אֵיזֶה עָזָן עַל יְדֵי קָלָקְוֵל בְּלִשְׁוֹנוֹ
This person can come to repentance, since his faith draws him to return.	זֶה יָכוֹל לְבָזָא לִיקִי תְּשֻׁבָּה, מַאֲחָר שְׁיַשֵּׁשׁ לוֹ אַמְוֹנָה הַמְּבִיאָה לְשׁוֹבָב.
Therefore, Torah repairs his corruption, since he returned to Hashem and turned away from evil.	לְכָךְ, הַתּוֹרָה מִתְקַנֵּת קָלָקְוֵל מַאֲחָר שְׁשַׁב אֶל ה' וְסַרְמָעָן.
But those who denied this—as stated—and faith was cut off from them—	אֲבָל אָלוּ שְׁכַפְרוּ בָּזָה פָּאָמוֹר, וּנְקַרְתָּה הַאַמְוֹנָה מִקְםָן
Certainly: what path would bring them to repentance,	בָּזְדָּאִי: אֵיזֶה דָּרָךְ יָבָאוּ לִיקִי תְּשֻׁבָּה
Since they have no faith—only its opposite: denial.	מַאֲחָר שְׁאַיִן לְהָם אַמְוֹנָה, אַלְאָהַפְּדָ—שְׁכַפְרוּ
They are called “one who separates from the Chief” (<i>haMafri'd Aluf</i>).	וּנְקַרְא: מִפְּרִיד אַלְוָף
Therefore, the Gemara says they have no portion in the World to Come.	וְלֹכְנוּ אָמְרוּ בָּגָמְרָא: שְׁאַיִן לְהָם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא
They were punished with their tongues stretching—by which they sinned—until their navels,	גָּעָנְשׁוּ בְּהַשְּׁפָרְבָּוֹת לְשׁוֹנָם, שְׁחַטְאָו בָּוּ, עַד טְבּוּרָם
For that is where the blemish reached, caused by their denial of this—	שָׁשֶׁם הָגַע הַפְּגָם שְׁפָגָמוּ עַל יְדֵי כְּפִירָתָם בָּזָה
—by separating the lower things in the <i>shevirah</i> , the level of the navel, from the Divine Infinite Essence, may He be blessed.	עַל יְדֵי שְׁהַפְּרִידוּ ذְּבָרִים תְּחִתּוֹנִים שְׁבָשְׁבִּירָה—בְּחִינָת טְבּוּר—מְאַלְהָוֹת אַיְזָסָר בָּרוּךְ הוּא
And therefore they said: “All the people that we saw among them are men of great stature” (<i>anshei middot</i>)—	וְעַל פָּנֵינוּ אָמְרוּ: וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכְם אֲנָשִׁי מִדּוֹת
For it is known that in the Land of Israel were the seven nations—	כִּי נִזְעָע שְׁבָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל הִי ז' עַמִּין
And they said that all the attributes (<i>midot</i>) that fell in the <i>shevirah</i> (shattering) became enclothed in those seven nations.	וְהָם אָמְרוּ שְׁכֵל הַמִּדּוֹת שְׁגַפְלוּ בְּשִׁבְירָה, נִתְלַבְּשׁוּ בָּאָוְתָן ז' עַמִּין
And this is “ <i>anshei middot</i> ”—that they fell there, to the seven nations, from the seven attributes that fell in the <i>shevirah</i> .	וְזֶהוּ: אֲנָשִׁי מִדּוֹת, שְׁגַפְלוּ לְשֵׁם לְזִי עַמִּין מִן הַז' מִדּוֹת, שְׁגַפְלוּ בְּשִׁבְירָה
And they are separated from the good—saying that the evil is completely evil, and cannot be rectified.	וְהָם מִפְּרִידִין מִן הַטּוֹב, רַק הַרְעָה הוּא רַע גַּמָּר, שָׁאִי אֲפָשָׁר לְמַקְנוֹן.

Menachem Nachum of Chernobyl
Me'or Einayim
Parshas Shlach

But the truth is: the Land is called “the Land of Life,”	ונחמת הוּא: שָׁהָרֶץ נִקְרָאת אָרֶץ הַחַיִם
Because His vitality, may He be blessed, is felt there more than in other places—	שְׁחִיוֹת יִתְבָּרֵךְ שֶׁם הוּא מִרְגַּשׁ יוֹתֵר וּיוֹתֵר מִבָּשָׁאָר מִקְוָמוֹת,
And it is possible there to do good in all things, to bring them close and attach them to true Divinity—the Creator, blessed be He and blessed is His Name.	וְלֹפֶל עַל שֶׁם טוֹב בְּכָל קָדְבָּרִים לְקַבְּיאָם וּלְקַרְבָּם אֶל הַאֱלֹהִות הַגָּמָור, הַבּוֹרָא בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ.
Therefore they said: “It is a land that devours its inhabitants”—	וְעַל כֵּן אָמָרוּ: אָרֶץ אֲכַלָּת יוֹשְׁבֵיה הִיא
Which is a language of death.	שֶׁהָוָא לְשׁוֹן מִתְּהָ.
For it is known: “Whoever descends from his level, it is said of him: ‘And he died,’”	דָּנוֹדָע: מְאֹן דְּנָחָת מִדְרָגָה קָרְבִּי בֵּיתָה וִימְתָּא
As it is written in the section “And these are the kings”: “And he died, and he ruled”—	כְּמוֹ שְׁפָטוֹב בְּפְרָשָׁת וְאֶלְהָה הַמְּלָכִים: וִימְתָּא וִימְלָךְ
—which is the secret of the shattering of the vessels.	שֶׁהָוָא סֹוד שְׁבִירַת הַכָּלִים
Therefore they said that there, the aspect of death is more dominant, as above—	עַל כֵּן אָמָרוּ שֶׁשֶּׁם הוּא בִּזְמָרָה בְּחִינַת מִתְּהָ הַפְּנִימָר לְעַילָּו,
But they did not understand that G-d intended it for good—	וְהָם לֹא הָבִינוּ כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ חַשְׁבָּה לְטוֹבָה
As is said there in the Gemara. Understand this well—	כְּמוֹ שָׁנָאָמָר שֶׁשֶּׁם בְּגַמְּרָא, וְהַפְּנִימָר
—that they erred and denied this understanding, as said above.	שְׁטַעַו וּכְפַרְוּ בְּשָׁכֵל הַזָּה פָּאָמוֹר
Therefore it also says: “And the men who spread an evil report about the Land died... before Hashem...”	וְלֹכֶן גַּם כֵּן: וַיַּמְתַּהוּ הָאָנָשִׁים מוֹצָאֵי דְבַת הָאָרֶץ רַעַת גַּוְעַל לְבָנֵי הָיָ וְגַוְעַל
This is giving the reason for their death:	שֶׁזְּהָוָא גַּתְיָנָת טָעַם עַל מִתְּחָם
Because they did not believe in this: that all things, even the lowest levels of the <i>shevirah</i> ,	מִפְנֵי שֶׁלֹּא הָאמַנו בָּזָה, שָׁכֵל הַקָּבָרִים, אַפִּילוּ מִזְרָגֹת תִּתְּחַתּוֹת שְׁבִירַת הַזָּה
—all are <i>lifnei Hashem</i> —before G-d—	הַכָּל הוּא לְבָנֵי הָיָ
For even there is a constriction of His Divinity, blessed be He—	שְׁגָם שֶׁם הוּא צָמָצָם אֶלְהָוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ
As it is written (Tehillim 103:19): “And His kingship rules over everything”—	כְּמוֹ שְׁכַחְוֹב (תְּהִלִּים ק"ג, י"ג): וְמַלְכָתוֹ בְּכָל מִשְׁלָה
Even over the <i>kelipot</i> , as is known.	אַפִּילוּ בְּקָלְלִיפּוֹת, כִּידּוּעַ
Therefore, the main thing is faith in Him, blessed be He—	עַל כֵּן, הַעֲיקָר הוּא הַאָמֵנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ
That He is the Master, ruler over all—	שֶׁהָוָא הַאֲדוֹן שְׁלִיט בְּכָל
And “There is no place devoid of Him”—	וְלֹא תִּהְיֶה אֶתֶּן פָּנָוי מִנְיָה
And one should be in awe through this, to elevate all fallen things upward.	וַיְירַא עַל יָדֵי זֶה לְהַגְּבִיר כָּל הַגּוֹפְלִין לְמַעַלָּה

Menachem Nachum of Chernobyl

Me'or Einayim

Parshas Shlach

And therefore they said of heretics and <i>epikorsim</i> : “We lower them and do not raise them”—	ונעל פון אמרו על הפלינים והאפיקורוסים: מוריידין ולא מעילין,
This too is measure for measure.	גם פון הוא מידה כנגד מידה
For in truth, every single tzaddik must descend from his level—	כדי באהמת כל צדיק וצדיק אריך לירך מפוזרנות
As in the secret of (Mishlei 24:16): “A tzaddik falls seven times...”	בסוד (משלי כ"ד, ט"ז): שבע יפול צדיק
—in the seven fallen <i>middot</i> —	בז' ממדות הנופלות
And he rises in order to elevate them upward with him,	ונעט, כדי שיקום ויעלה עמם למעלה
As explained elsewhere.	כמו שפטוב במקומ אחר
But heretics, who lack this faith,	אבל הפלינים שאין להם אמונה זו
Do not elevate lower things,	ונם לא מעילים דברים תחתונים
But even bring them down further—	אלא, אף שהם מוריידים אומם יותר
And therefore their punishment is in this manner: they are lowered and not raised.	ולכן עונשם באפונ זה: מוריידין ולא מעילין
May Hashem, blessed be He, illuminate our eyes with His true faith—	והשם יתברך, יאיר עינינו באמונתו האמיתית
Amen, forever, <i>selah</i> and <i>va'ed</i> .	אמן נצח סלה ועד

[NOTE] Summary

Menachem Nachum explains that the world's brokenness (Shvирת HaKeilim) was purposeful, creating a mixture of good and evil. Humanity's task is to extract the latent spiritual sparks in this brokenness and elevate them through Torah, prayer, and loving service of Hashem. This mission does not deny free will or divine presence—it affirms them. The journey involves confronting our inner “broken middot,” using *daas* to refine them and reconnect every drop of creation to its divine source. Failure to see holiness in the broken leads to denial (*epikorism*) and spiritual downfall, as the spies demonstrated in the story of Shelach.

Practical Takeaway

When overwhelmed by dark thoughts, emotions, or setbacks, don't reject them. Instead, see in them spiritually charged sparks waiting to be elevated. Bring *daas* into your challenges—ask yourself, “What root can I connect this to?”—and transform friction into service. Every stumble becomes a step upward if it's accompanied by awareness, repentance, and effort. This worldview turns every challenge into a holy opportunity.

Menachem Nachum of Chernobyl

Me'or Einayim

Parshas Shlach

Chassidic Story with Source

This story is directly documented in *Me'or Einayim*, Parshat Shelach, in the commentary on “*Kol ha'am*” regarding the spies. Rabbi Menachem Nachum writes:

“The spies denied that any good could be extracted from the evil of the land. Such denial is *epikoris*—they said the broken sparks are meaningless. Therefore they sinned ‘measure for measure’: their tongues were punished by descending to their navels (*tibbur*), the very level they had denied could be raised.”

In their conflict with the Divine mission, the spies turned *tibbur*—the navel-level brokenness—into a spiritual judgment: “This is utterly bad—why bother?” They denied the purpose of exile and shattered conditions, thereby rejecting the path of *birur*. The correction, says Rabbi Menachem Nachum, is to affirm—even in the deepest darkness—that all is *lifnei Hashem* and can be reclaimed for holiness. **END NOTE]**